Utbildningsinspektion i Bromangymnasiet, gymnasieskola och gymnasiesärskola

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Hudiksvalls kommun och besökt Bromangymnasiet den 19-22 februari 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper**, **Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Bromangymnasiet, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Bromangymnasiet intervjuades rektorer, studie- och yrkesvägledare, företrädare för elevvården, elevråd, lärare och elever på alla program samt föräldrar. Inspektörerna besökte även lektioner och annan pågående verksamhet. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument hos skolan utgör underlag för bedömningen. Rektorerna har getts möjlighet att kommentera innehållet i rapporten.

Beskrivning av skolan

Bromangymnasiet	**Antal elever**
Gymnasieskola	1 880

Bromangymnasiet är den enda kommunala gymnasieskolan i Hudiksvalls kommun. Flertalet av skolans elever är hemmahörande i kommunen.

Utbildning anordnas på följande program och inriktningar:

- Elprogrammet (Datorteknik, Elektronik, Elteknik, Automation)
- Energiprogrammet (VVS- och kylteknik)
- Hotell- och restaurangprogrammet (Restaurang- och måltidsservice)
- Naturvetenskapsprogrammet (Naturvetenskap, Matematik och datavetenskap, Miljövetenskap)
- Naturbruksprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet (Samhällsvetenskap, Ekonomi, Språk, Kultur samt lokala inriktningar Juridik och Idrott)
- Teknikprogrammet (de lokala inriktningarna Design, teknik och företagande, Miljöteknik samt Datorteknik)
- Byggprogrammet (Husbyggnad, Måleri, Plåtslageri)
- Fordonsprogrammet (Personbilsteknik)
- Omvårdnadsprogrammet
- Barn- och fritidsprogrammet (Fritid, Pedagogisk och social verksamhet)
- Estetiska programmet (Bild och formgivning, Musik, Teater samt den lokala inriktningen foto/film)
- Handelsprogrammet (Handel och service, Turism och resor samt den lokala inriktningen Projektadministration)
- Industriprogrammet (med möjlighet att läsa ett fjärde år som är förlagt till en arbetsplats)
- Specialutformade program (Media och kommunikation)
- Lärlingsprogrammet
- Individuella program
- Gymnasiesärskola (verksamhetsträning)

Bromangymnasiet präglas av ett brett program och kursutbud där lärarna är organiserade i arbetslag runt programmen De yrkesinriktade programmen har ett nära samarbete med ortens näringsliv.

Skolans ledningsorganisation består av en gymnasiechef samt sex rektorer. Programansvar är knutet till rektorerna, och dessa är chefer för de lärare som har sin huvudsakliga tjänstgöring inom programmet.

Helhetsbedömning

Det främsta syftet för verksamheten vid en skola är att eleverna ska klara av den utbildning de intagits till, dvs. nå målen och därmed lägst betyget Godkänd i de ingående kurserna. Vid Bromangymnasiet är det emellertid mer en fyrtio procent av alla elever och närmare hälften av de manliga eleverna som inte klarar av utbildningen, vilket inte är acceptabelt. Vad avser andel elever som fått behörighet till högskola uppvisar Bromangymnasiet något högre värden än för riket i övrigt för år 2007 medan 2006 års resultat låg under riksgenomsnittet. Betygspoängen är däremot fortfarande lägre och variationen mellan olika program är stor. Inspektörerna bedömer att skolan – genom att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet – har goda förutsättningar att ytterligare förbättra resultatet.

Vid inspektionen observerade inspektörerna många exempel på undervisning av hög kvalitet och med god överensstämmelse med läroplanen. Arbetsklimatet vid skolan är i hög grad inriktat på lärande och omtanke gentemot eleverna. Kvaliteten i undervisningen, bland annat när det gäller individanpassningen, uppvisar dock skillnader mellan skolans lärare och avviker i olika avseenden från läroplanen och andra författningar. Vid gymnasiesärskolan observerade dock inspektörerna goda exempel på ett individanpassat arbetssätt och att eleverna fick utmaningar utifrån sina förutsättningar. Verksamheten har ett antal brister gentemot styrdokumenten vad avser tillgång till utbildningsval exempelvis val inom det individuella valet. Utbildningen kan därmed inte anses vara likvärdig för alla elever.

Det svenska skolsystemets uppbyggnad förutsätter ett samband mellan rektorns pedagogiska ledning, lärarnas undervisning och elevernas utbildningsresultat. De förhållandevis låga resultaten måste därför ses mot bakgrund av de brister i skolans lednings- och kvalitetssäkringssystem som inspektionen påtalar. Framförallt saknas en samlad bild av måluppfyllelsen, bedömning av kvaliteten i undervisningen, analys av resultatens orsaker i verksamheten och på denna grund systematiska åtgärder för högre grad av måluppfyllelse. Den för skolans styrning centrala skriftliga kvalitetsredovisningen uppvisar avvikelser från författningskraven. Den pedagogiska styrningen av verksamheten mot de nationella målen framstår som ett av skolans mest angelägna utvecklingsområden.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas:

- Gymnasieskolans individuella program och gymnasiesärskolan genomför inte en systematisk utvärdering av kunskapsresultaten (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, 1 kap. 6 § gymnasieförordningen, 1 kap. 7 § gymnasiesärskoleförordningen samt avsnitt 1.2 och 2.6 läroplanen för de frivilliga skolformerna).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever och 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).

- Alla elever ges inte stödundervisning vid behov (8 kap. 1 § gymnasieförordningen).
- Skolan utarbetar inte åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd (8 kap. 1 a § gymnasieförordningen).
- Skolan använder specialutformat program på ett sätt som inte överensstämmer med skollagen (5 kap. 4 a § skollagen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (3 och 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Elevernas kunskapsresultat bör förbättras.
- Skolan bör förbättra uppföljning och utvärdering av utbildningens resultat i förhållande till de nationella målen.
- Skolan bör tillse att alla elever får tillräcklig information om sin kunskapsutveckling och sina utvecklingsbehov.
- De nationella proven bör användas som stöd för att vid betygssättningen uppnå nationell likvärdighet.
- Skolan bör utveckla arbetet med att säkerställa en rättvis och likvärdig betygsättning samt att betygsättningen utgår från all tillgänglig information.
- Rektorerna bör tillse att verksamheten utvecklas så att den i högre grad är systematiskt inriktas på läroplanens mål att sträva mot.
- Undervisningen bör i högre grad anpassas till elevernas enskilda behov och förutsättningar och ge eleverna utmaningar i sitt lärande.
- Rektorerna bör tillse att alla elever får tillgång till alla inriktningar som förekommer på skolan inom kärnämneskursen Estetisk verksamhet.
- Rektorerna bör tydligare styra verksamheten mot en ökad måluppfyllelse och utveckla sin pedagogiska ledning.
- Skolans systematiska kvalitetsarbete, uppföljning och utvärdering i förhållande till de nationella målen bör förbättras.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.

- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens mål, programmålen och kursplanernas mål.

Tabell 1. Elevernas kunskapsresultat i Bromangymnasiet

	Andel elever (%) med lägst betyget Godkänd i samtliga kurser			Andel elever (%) med slutbetyg inom fyra år			Andel elever (%) – av dem med slutbetyg – med grundläggande behörighet till högskolan			Genomsnittlig betygspoäng		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Skolan	60,8	58,2	61,7	76,8	75,1	78,4	91,0	85,0	90,5	13,8	13,5	13,6
Riket	*63*	*63,4*	*63*	*76,0*	*74,9*	*76,3*	*88,9*	*89,2*	*88,9*	*14,1*	*14,1*	*14,1*

Källa: Skolverkets uppföljningssystem (statistik för det första resultatmåttet saknas ännu avseende 2007)

Kommentar:

Enligt den senast tillgängliga nationella statistiken (för år 2007) uppgick andelen elever vid Bromangymnasiet som inte klarade av sin utbildning, dvs. inte fick lägst betyget Godkänd i samtliga kurser, till knappt fyrtio procent, vilket är en förbättring i förhållande till föregående år. Även andelen av samtliga elever som har behörighet till universitet och högskola har ökat sedan föregående år och ligger nu över genomsnittet för riket. Variationen i betygsvärde mellan programmen är stor där det Naturvetenskapsprogrammet utmärker sig med ett medelvärde på 16,5 poäng jämfört med Fordonsprogrammets 10,3 poäng. Skolan har ingen samlad bild av resultaten vid de individuella programmen och för eleverna vid gymnasiesärskolan.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om resultaten av skolans verksamhet följs upp fortlöpande så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsutvecklingen för varje elev följs upp kontinuerligt i samtliga ämnen,
- om lärarna informerar eleven fortlöpande om både utvecklingsbehov och framgångar i studierna,
- om varje elev, minst en gång per termin ges ett utvecklingssamtal som utgår från en individuell studieplan med uppgifter om elevens studieväg och om de val av kurser som eleven gjort,

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering:

Förhållandena vid Bromangymnasiet uppfyller på detta område endast delvis de nationella styrdokumentens mål och krav. Avvikelser finns framför allt när det gäller uppföljning av elevernas kunskapsresultat, och att eleverna inte alltid ges en kontinuerlig återkoppling av sin kunskapsutveckling. Däremot har eleverna utvecklingssamtal och ges återkoppling om utvecklingsbehov mot övriga läroplansmål.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Uppföljning av resultat av skolans verksamhet

Skolans verksamhet måste, enligt läroplanen, utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att en skola ska utvecklas måste den fortlöpande ifrågasätta sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder. I Bromangymnasiet genomförs ibland kursvisa utvärderingar i form av en elevenkät. Enligt de lärare inspektörerna intervjuar är det en naturlig del av arbetssättet att ständigt ompröva sina metoder. Denna utsaga motsägs till viss del av inspektörernas observationer av undervisningen där det inte alltid var tydligt att läroplanens mål att sträva mot låg till grund för planeringen av undervisningen. Skolan som helhet saknar dock former för att systematiskt utvärdera elevernas kunskapsresultat i förhållande till gällande nationella mål att sträva mot och på den grunden förbättra undervisningen så att eleverna i högre grad når målen att uppnå. Skolan bör förbättra formerna för att analysera elevernas kunskapsresultat och deras orsaker i verksamheten. (Se även avsnitt 3.3 Rektorns ansvar och 3.4 Kvalitetsarbete). Skolan genomför ingen resultatsammanställning för elever på individuella program samt eleverna i gymnasiesärskolan. Detta måste skolan åtgärda.

Information

Läroplanen föreskriver att läraren fortlöpande ska ge varje elev information om ele-

vens utvecklingsbehov och framgångar i studierna. Det händer att eleverna får återkoppling på sin utveckling mot kursplanernas mål så sent att de i praktiken inte har någon möjlighet att påverka sitt betyg - särskilt på kurser som omfattar 50 poäng.

Inspektörerna bedömer att skolan bör säkerställa att alla elever får tillräcklig information om sin kunskapsutveckling och sina utvecklingsbehov.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevens kunskaper och därvid beaktar hela kursen,
- om lärarna använder resultaten från de nationella kursproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kursplanen,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering:

Förhållandena vid Bromangymnasiet uppfyller på detta område endast delvis de nationella styrdokumentens mål och krav. Betygskatalog finns upprättad i god ordning och eleverna får regelbundet utdrag ur den i form av ett samlat betygsdokument. Avvikelser finns framför allt när det gäller betygsättning utifrån all tillgänglig information, de nationella provens användning samt säkerställandet av en likvärdig och rättvis betygsättning.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Användande av nationella kursprov

Inför betygssättningen i kärnämnena svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik liksom i den avslutande gemensamma karaktärsämneskursen i engelska och matematik ska lärarna använda sig av nationellt fastställda prov och bör göra så även i övriga ämnen där sådana förekommer. De nationellt fastställda proven syftar framför allt till att vara ett hjälpmedel så att bedömningsgrunderna blir så enhetliga som möjligt över landet. Delvis i strid med detta tillmäts de nationellt fastställda

proven i vissa fall vid Bromangymnasiet en avgörande betydelse för betygssättningen av de enskilda eleverna. Inspektörerna bedömer att de nationella proven bör användas som stöd för att vid betygssättningen uppnå nationell likvärdighet och inte för examination av den enskilda eleven.

Betygsättning utifrån de nationella målen

För att säkerställa att betygsättningen är likvärdig och rättvis för eleverna bör det inom alla ämnesgrupper finnas en pågående diskussion där bedömning gentemot kunskapsmålen med stöd av de nationella betygskriterierna diskuteras. På Bromangymnasiet förs inte sådana diskussioner systematiskt. I en del lärargrupper diskuteras kontinuerligt bedömningar och man tar upp olika exempel till diskussion särskilt i samband med nationella prov, medan det inom andra lärargrupper förkommer i mycket liten utsträckning eller inte alls.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla arbetet med att säkerställa en rättvis och likvärdig bedömning och betygsättning.

Betygssättning utifrån all tillgänglig information

Läraren ska vid betygssättning utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kursplanen och beakta sådana kunskaper som en elev tillägnat sig också på andra sätt än genom undervisningen samt beakta både skriftliga och muntliga bevis på kunskaper. Vid Bromangymnasiet finns dock fall där redovisningar som eleverna lämnat efter en angiven tidpunkt men före kursens slut inte beaktas vid betygssättningen eller reducerar möjligheten att nå ett visst betyg. En övervikt för skriftliga prov noteras, särskilt i korta kurser. Det förekommer också att nationellt fastställda prov ges prioritet vid bedömning av en enskild elevs kunskaper, vilket inte är den provtypens syfte (se vidare ovan). Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla arbetet med att tillse att betygsättningen utgår från all tillgänglig information.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens mål, programmålen och kursplanernas mål styr uppläggning och genomförande av utbildningen,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om alla elever har inflytande över hur deras utbildning utformas och ges möjlighet att kunna påverka, vara delaktiga och ta ansvar,
- om skolan strävar mot att varje elev utvecklar en insikt om sitt eget sätt att lära och en förmåga att utvärdera sitt eget lärande,
- om undervisningen är saklig och allsidig,
- om alla som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om samverkan sker mellan skolan och det omgivande samhället,
- om varje elev har en individuell studieplan,

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering:

Genomförandet av utbildningen vid Bromangymnasiet uppfyller på detta område i huvudsak de nationella styrdokumentens mål och krav och är av god kvalitet. Programmålen styr till stor del elevernas undervisningen och lärarna samverkar för att utbildningen skall utgöra en helhet för eleven. Inspektörerna observerade flera exempel där man i planeringen av undervisningen utgått från elevernas intressen och förutsättningar och där eleverna har möjlighet att utöva inflytande över skolan som helhet genom klass- och elevråd samt skolkonferens. Vidare har varje elev vid Bromangymnasiet en individuell studieplan och undervisningen lever upp till kravet att vara saklig och allsidig. Lärare och skolledning arbetar systematiskt med kontakter med det omgivande samhället exempelvis genom arbetsplatsförlagd utbildning och har väl utvecklade internationella kontakter. Avvikelser finns framför allt när det gäller undervisningens systematiska inriktning på läroplanens mål att sträva mot och variationer mellan ämnen och lärare i elevinflytande.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Utbildningens inriktning

Läroplanens mål att sträva mot och programmålen ska ange inriktningen på undervisningens utformning och därmed en önskad kvalitetsutveckling. För att undersöka om undervisningen varit ändamålsenlig måste läraren kontinuerligt bedöma eleverna kunskapsutveckling och tillsammans med eleverna diskutera och utveckla utformningen av undervisningen.

Vid intervjuer framkommer att i flertalet fall tjänar kursplanernas mål som utgångspunkt för undervisningen, även om graden av deras styrning varierar mellan lärare och det förekommer att bland annat läroboken har större betydelse för det arbete som bedrivs. Att läroplanens mål att sträva mot på ett systematiskt sätt läggs till grund för undervisningens utformning är sällsynt. Inspektörerna bedömer att rektorerna bör tillse att undervisningen i högre grad systematiskt inriktas på läroplanens mål att sträva mot.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till den enskilde elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid upprättas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav,

- om skolans individuella program först och främst förbereder eleven för studier på ett nationellt eller specialutformat program.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering:

Förhållandena vid Bromangymnasiet uppfyller på detta område endast delvis de nationella styrdokumentens mål och krav. Avvikelser finns framför allt när det gäller stödundervisning i alla kurser och upprättande av åtgärdsprogram. Däremot observerade inspektörerna flera goda exempel på en hög grad av individanpassning av den ordinarie undervisningen för elever som riskerade ett icke godkänt betyg och denna bild stärktes under de intervjuer som genomfördes. Särskilt vid gymnasiesärskolan observerade inspektörerna en hög grad av individanpassning med utmaningar för den enskilda eleven. Flertalet intervjugrupper ansåg dock att undervisningen vid gymnasieskolan inte alltid ger eleverna de utmaningar de behöver för att nå de högre betygsstegen.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Individanpassad undervisning

Läraren ska, enligt läroplanen, utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Varje elev ska få stimulans att växa med uppgifterna och möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Vid Bromangymnasiet förekommer det att undervisningen är utformad på samma sätt för alla elever i en undervisningsgrupp och att undervisningen inte tränar eleverna för högre betygssteg än betyget godkänt. I motsats till gymnasieförordningens intentioner är undervisningstiden också generellt densamma för elever i samma kurs. I vissa kurser på ett par program kan eleverna få extra undervisningstid om eleven så önskar. Inspektörerna bedömer att undervisningen i högre grad bör anpassas till elevernas enskilda behov och förutsättningar.

Särskilt stöd

Enligt läroplanen ska läraren stimulera, handleda och stödja eleven och ge särskilt stöd till elever med svårigheter. En elev ska enligt gymnasieförordningen ges stödundervisning om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapsmål som anges i kursplanerna eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Enligt samstämmiga uppgifter under inspektionsbesöket erbjuds eleverna stödinsatser i framför allt matematik, svenska och engelska men inte i huvuddelen av de kurser som ingår i elevernas utbildning. Också mot bakgrund av att mer än en fyrtio procent av eleverna vid skolan inte klarar av sin utbildning, dvs. inte når målen i alla kurser, är det tydligt att alla elever inte får det stöd de behöver.

Inspektörerna bedömer att rektorn måste tillse att alla elever få det stöd de är i behov av i enlighet med kraven i författningarna.

Åtgärdsprogram

Om det bedömts att en elev behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas och att elever eller vårdnadshavare erbjuds möjlighet att delta i utarbetandet. Vid Bromangymnasiet utarbetas inga åtgärdsprogram vilket skolan måste åtgärda.

Individuella program

Utbildningen på skolans individuella program är för en del elever inriktad på övergång till ett nationellt program. I övriga fall svarar utbildningen mot något av det individuella programmets andra syften enligt skollagen. Det finns dock ett flertal elever som är behöriga till ett nationellt program men som antingen avbrutit sina studier eller inte kommit in på önskat program.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal och elever,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering:

Genomförandet av utbildningen vid Bromangymnasiet uppfyller på detta område i huvudsak de nationella styrdokumentens mål och krav. Framförallt vill inspektörerna framhålla arbetet med ”Bromanpusslet” som innehåller skolans regler genom att visualisera ord med anknytning till en gemensam värdegrund i form av ett pussel.

Pusslet finns i den centralt belägna cafeterian och dessutom spridda över hela skolan. Både lärare och elever beskriver för inspektörerna att man vid behov plockar fram och diskuterar en eller flera pusselbitar. Elever och personal har också haft inflytande över vilka ord som står i de olika pusselbitar och dessa omprövas med jämna mellanrum. Avvikelser finns framför allt när det gäller skolans arbete med att eleverna skall omfatta samhällets gemensamma värderingar samt utarbetandet av likabehandlingsplan.

Inom nedanstående område bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Likabehandlingsplan

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska det finnas en likabehandlingsplan för varje verksamhet. Enligt en särskild förordning omfattar skyldigheten också att denna plan ska arbetas fram, följas upp och ses över under medverkan av elever. Bromanskolans likabehandlingsplan, som inspektörerna tagit del av, innehåller beskrivning av skolans samlade arbete mot våld, mobbing och kränkande behandling. Den bedöms dock inte fullt ut uppfylla lagens krav på en likabehandlingsplan. Bland annat saknas en specifik redovisning av verksamhetens behov utifrån en aktuell kartläggning som utgångspunkt för vilka åtgärder som ska genomföras under det kommande året. Vid framtagandet och utvecklandet av planen måste skolan beakta förordningskravet på barns och elevers delaktighet. Gymnasiesärskolan har inte upprättat någon likabehandlingsplan. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2006:7). Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan enligt författningarna.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektorns och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar och den erbjudna undervisningstiden kan redovisas,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolans specialutformade program uppfyller författningarnas krav,
- om skolans lokala kurser uppfyller författningarnas krav,
- om skolans lokala inriktningar uppfyller författningarnas krav,

- om skolan erbjuder studie- och yrkesorientering,
- om de läromedel som används håller god kvalitet,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag för vissa hjälpmedel eller enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering:

Förhållandena vid Bromangymnasiet uppfyller på detta område endast delvis de nationella styrdokumentens mål och krav. Eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet samt andra hjälpmedel för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, bl.a. bibliotek, datorer och väl utrustade lokaler för karaktärsämnen på de olika programmen. Avvikelser finns framför allt när det gäller individuellt val, specialutformat program, lokala kurser och lokala inriktningar.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Valmöjligheter

Som individuellt val ska eleverna enligt gymnasieförordningen erbjudas varje kurs som förekommer på ett nationellt program i kommunen och eleven ska fritt kunna välja bland dessa kurser. På Bromangymnasiet erbjuds elevens val form av olika paket där man samlat ihop två till sex olika kurser. Rektorn måste tillse att eleverna som individuellt val får tillgång till alla kurser som förekommer i kommunen.

Inom kärnämneskursen Estetiskverksamhet erbjuder skolan musik, bild, drama och formgivning med teknikerna trä och metall eller textil. Denna valfrihet gäller dock inte för eleverna på samtliga program utan vissa program är hänvisade till ett enda val. Detta bedömer inspektörerna inte är förenligt med kravet på en likvärdig utbildning vilket skolan bör se över.

Specialutformade program

Ett specialformat program ska, enligt skollagen, i fråga om utbildningens nivå motsvara ett nationellt program. Vid Bromangymnasiet finns elever med specialutformat program. Det förekommer att elever medges byte från ett nationellt till ett snarlikt specialutformat program med skälet att ersätta en eller flera kurser som eleven bedömts ha svårigheter med. En sådan lösning där specialutformat program ersätter stödinsatser eller reducerat program och minskar utbildningsvägens krav är inte förenlig med skollagens bestämmelser. Detta måste åtgärdas.

Lokala kurser

En lokal kurs ska ge kunskaper i ett eller flera ämnen inom ett bestämt kunskapsområde och svara mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan. En lokal kurs får inte ersätta kurser i kärnämnen eller de kurser i

karaktärsämnen som är gemensamma för ett nationellt program eller finns inom en nationellt fastställd inriktning. Bland Bromangymnasiets lokala kurser finns sådana som inte lever upp till författningarnas krav. Exempelvis finns en kurs Elevdemokrati A som omfattar 50 poäng. Bland målen i kursplanen finns sådana som redan tillgodoses genom andra nationella kurser. Dessutom omfattar kursen till stor del moment som enligt läroplanen ska förekomma i varje elevs utbildning utan att de är poänggivande och betygssätts. Vidare erbjuds Trafikutbildning 50 p som ska förbereda eleverna för teoriprovet för körkort med behörighet B. Men dessa kunskapsmål uppnås redan genom ett antal kurser inom ramen för Fordonsprogrammet med inriktning mot transport omfattande 500 poäng.

I Hudiksvalls kommun är det kommunens ansvar att besluta om att inrätta lokala kurser och att se till att dessa överensstämmer med författningarna. Se bedömning i den övergripande kommunrapporten.

Lokala inriktningar

En lokal inriktning ska enligt gymnasieförordningen tillgodose ett sådant lokalt eller regionalt utbildningsbehov som inte kan tillgodoses inom ramen för de nationellt fastställda programmen och inriktningarna. De lokala inriktningarna, Foto/film inom det Estetiska programmet, Juridik och Idrott inom det Samhällsvetenskapliga programmet samt Projektadministration inom Handelsprogrammet, kan inte anses uppfylla kraven på specifika lokala eller regionala behov utan har en allmän karaktär som tillgodoses genom det nationellt fastställda utbildningsutbudet. Det är styrelsen för utbildningen som beslutar om att inrätta lokal inriktningar varför bedömning sker i den övergripande kommunrapporten.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som krävs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering:

Genomförandet av utbildningen vid Bromangymnasiet uppfyller på detta område i huvudsak de nationella styrdokumentens mål och krav. Kompetensutveckling an-

ordnas för den personal som har hand om utbildningen, och skolans sex rektorer har utbildning och erfarenhet på det pedagogiska området. Skolans personal har utbildning för den undervisning den bedriver och i de fall man inte kunnat få tag i pedagogiskt utbildad personal utannonseras dessa tjänster årligen.

3.3 Rektorns ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- rektor som pedagogisk ledare tar ansvar för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektor tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektor fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektorns ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering:

Förhållandena vid Bromangymnasiet uppfyller på detta område endast delvis de nationella styrdokumentens krav. Vid inspektionen framkommer att rektorerna utövar sitt pedagogiska ledarskap och håller sig förtrogna med verksamheten genom att initiera diskussioner och delta i arbetslagsmöten. Som styrinstrument finns dessutom en gemensam arbetsplan som arbetslagen ofta anpassat efter programmens förutsättningar. Denna utvärderas och omarbetas årligen. Vidare fattar rektorerna beslut enligt bestämmelserna. Avvikelser finns framför allt när det gäller uppföljning och utvärdering i förhållande till de nationella målen samt rektorernas styrning för att rikta in verksamheten gentemot dessa.

Rektor som pedagogisk ledare

Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de riksgiltiga målen. Som diskuteras nedan saknas det en heltäckande bild av skolans resultat. De resultat som finns i den nationella statistiken är heller inte allmänt kända bland lärarna och verksamheten har som en följd av detta inte systematiskt inriktats mot en högre måluppfyllelse. Vidare framkommer i rapporten brister avd avser bland annat stöd och upprättandet av åtgärdsprogram. Rektorerna bör därför tydligare styra verksamheten mot en ökad måluppfyllelse och utveckla det pedagogiska ledarskapet.

Rektorns ansvar för uppföljning av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de riksgiltiga målen, målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Som tidigare nämnts i rapporten saknar Bromangymnasiet en sammanställning över

elevernas resultat på det individuella programmet, gymnasiesärskolan samt en sammanställning över de nationella proven. Dessutom saknas former för en systematisk utvärdering av undervisningens kvalitet utifrån läroplanens mål att sträva mot. Rektorn bör förbättra uppföljning och utvärdering av utbildningens resultat i förhållande till de nationella målen.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen,

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering:

Förhållandena vid Bromangymnasiet uppfyller på detta område endast delvis de nationella styrdokumentens mål och krav. Avvikelser finns både när det gäller skolans systematiska kvalitetsarbete och den skriftliga kvalitetsredovisningen.

Systematiskt kvalitetsarbete

Varje skola ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som syftar till att kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga i arbetet med att nå de nationella målen, utveckla arbetsprocesser, bedöma resultat och vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Vid Bromangymnasiet förekommer många exempel på insatser för att förbättra utbildningens kvalitet, inte sällan initierade från lärarhåll. Det saknas dock ett styrnings- och kvalitetssäkringssystem som förmår att föra verksamheten från målen i det nationella uppdraget till resultat som ger alla elever den utbildning de har rätt till enligt läroplanen och skolförfattningarna i övrigt. Bland annat saknas former för att analysera kunskapsresultaten vid skolan och deras orsaker i den verksamhet som bedrivs samt att på den grunden vidta åtgärder för ökad kvalitet. Inspektörerna bedömer att skolans systematiska kvalitetsarbete bör förbättras.

Kvalitetsredovisning

Varje skola ska årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i arbetet med kontinuerlig uppföljning, utvärdering och utveckling av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för

ökad måluppfyllelse. Arbetet med kvalitetsredovisningen syftar också till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag.

Kvalitetsredovisningen för Bromangymnasiet uppvisar ett antal brister i förhållande till kraven i regeringens förordning. I redovisningen behandlas som tidigare nämnts inte gymnasiesärskolans resultat. Endast en del av det nationella uppdragets mål behandlas. Bland annat saknas utbildningsresultat av värdegrundsarbetet, information om kvalitet i undervisningen samt uppföljning av likabehandlingsplanen. Åtgärder redovisas inte utifrån konstaterade brister i måluppfyllelsen. Lärare och elever har inte medverkat i arbetet med kvalitetsredovisningen, som inte heller bedöms fullgöra den avsedda funktionen att vara ett centralt instrument för styrning och utveckling. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte är upprättad i enlighet med förordningens krav vilket måste åtgärdas.

2008-09-25 Stockholm

Malin Winbladh

Bertil Karlhager